

Β. Κονδύλης: Η προστασία του απορρήτου και η πρόταση για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Κώδικα ΗΕ

Βασίλης Θ. Κονδύλης

Επικ. Καθηγητής Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ

«Η προστασία του απορρήτου και η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών»

Ημερίδα της ΑΔΑΕ της 8ης Μαΐου με θέμα:

«Απόρρητο των επικοινωνιών: Σύγχρονες προκλήσεις»

Βουλή των Ελλήνων, Αίθουσα Γερουσίας

Εισαγωγικές Παρατηρήσεις

Από την εποχή που δημοσιοποιήθηκε η με ημερομηνία **12-10-2016** [COM (2016)590 final] **πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την έκδοση Οδηγίας** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του «**Ευρωπαϊκού Κώδικα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών**» (ΗΕ), εύλογα τίθενται τα ζητήματα:

- **Αν η προστασία του απορρήτου αποτελεί αντικείμενο του σχεδίου οδηγίας,**
- **Αν το τιθέμενο προστατευτικό πλαίσιο θεσπίζει διατάξεις για τον φορέα που θα διασφαλίζει το απόρρητο, και**
- **Ποιες είναι οι ασφαλιστικές δικλείδες που σκοπούν, άμεσα ή έμμεσα, την προστασία του απορρήτου στο σχέδιο του κειμένου της πρότασης της Επιτροπής.**

Διευκρινίζεται ότι τα ζητήματα που αφορούν το **απόρρητο** είναι μέρος άλλης νομοθετικής πρότασης του **κανονισμού *ePrivacy***, αναθεωρημένο σχέδιο του οποίου έχει δημοσιευθεί τον Μάρτιο 2018, από τη Βουλγαρική προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ.

Ο Κανονισμός ***ePrivacy*** αποτελεί ουσιώδες τμήμα της μεταρρύθμισης του νομοθετικού πλαισίου της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, σε συνδυασμό, μεταξύ άλλων, με τον **Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (**Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων**)» [**ΓΚΠΔ/ GDPR**, ΟJ L 119, 4.5.2016, σελ. 1–88].

.

ΜΕΡΟΣ Α΄

Η προστασία του απορρήτου συνδέεται με το αντικείμενο του σχεδίου οδηγίας

Καταρχάς, από την τελευταία αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου για τις ΗΕ, το 2009, **ο εν λόγω τομέας των ΗΕ:**

- έχει εξελιχθεί σημαντικά και
- ο ρόλος του ως καταλύτη για την ηλεκτρονική οικονομία έχει ενισχυθεί.

Συνεπώς, ορισμένες παρατηρήσεις των μετά το 2009 εξελίξεων, όπως παρατίθενται στην αιτιολογική έκθεση της Πρότασης της Επιτροπής, καταδεικνύουν άμεσα ότι **οι διατάξεις του σχεδίου Κώδικα θα αφορούν τον τομέα της προστασίας του απορρήτου:**

- Είτε **άμεσα**, στο μέτρο που γίνεται αναφορά σε όρους όπως **πχ. το απόρρητο των δικτύων,**
- Είτε **έμμεσα** για πολλούς λόγους, όπως:

Συνέχεια →→→→

Συνέχεια →→→→

Ο Κώδικας θα αφορά τη διασφάλιση του απορρήτου **έμμεσα** διότι:

- 1) Οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις **βασίζονται** **όλο και περισσότερο σε υπηρεσίες πρόσβασης σε δεδομένα και στο διαδίκτυο** αντί των τηλεφωνικών και άλλων παραδοσιακών υπηρεσιών επικοινωνιών.
- 2) Η εξέλιξη αυτή έχει οδηγήσει μέχρι πρότινος φορείς της αγοράς καινοφανούς μορφής να ανταγωνίζονται με παραδοσιακούς φορείς εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιών.
Πχ. οι λεγόμενοι **πάροχοι επιφυών υπηρεσιών** («**over-the-top**», OTT): πάροχοι υπηρεσιών που προσφέρουν ευρεία ποικιλία εφαρμογών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών επικοινωνιών, μέσω του διαδικτύου, όπως οι **Skype, Whats'up, Viber**.
- 3) Η εξέλιξη αυτή έχει επίσης αυξήσει τη ζήτηση για υψηλής ποιότητας σταθερή και ασύρματη συνδεσιμότητα **δεδομένων**, με την **αύξηση του αριθμού και της δημοτικότητας των υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου** (**online content services**).

→→→→→

Παραδείγματα υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου:

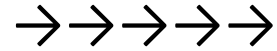
- **υπηρεσίες του υπολογιστικού νέφους (*cloud computing*)**,
- **του Διαδικτύου των πραγμάτων (*Internet of Things - IoT*)**,
- **των επικοινωνιών μηχανής προς μηχανή (*Machine-to-Machine communication - M2M*)** κ.λπ.

4) **Τα δίκτυα ΗΕ έχουν επίσης εξελιχθεί.**

Στις **βασικές αλλαγές** συγκαταλέγονται οι ακόλουθες:

- i) η εν εξελίξει μετάβαση σε ένα ενιαίο δικτυακό περιβάλλον αποκλειστικά βασισμένο στο πρωτόκολλο διαδικτύου IP (***all-IP environment***),
- ii) οι δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες και ενισχυμένες βασικές υποδομές δικτύων που υποστηρίζουν τη σχεδόν απεριόριστη χωρητικότητα μετάδοσης των δικτύων οπτικών ινών (***fibre optical networks***),

→→→→→

iii) η σύγκλιση σταθερών και κινητών δικτύων σε προσφορές υπηρεσιών αδιάλειπτης παροχής (*seamless service offer*) για τους τελικούς χρήστες, ανεξαρτήτως γεωγραφικής θέσης ή χρησιμοποιούμενης συσκευής,

και

iv) Η ανάπτυξη καινοτόμων τεχνικών προσεγγίσεων διαχείρισης του δικτύου, ιδίως των καθοριζόμενων από λογισμικό δικτύων (*Software Defined Networks*) και της εικονικοποίησης της λειτουργίας δικτύου (*Network Function Virtualisation - NFV*).

Οι ενδεικτικά παρατιθέμενες αυτές **αλλαγές / προκλήσεις** στη χρήση και τη λειτουργία του δικτύου ΗΕ έχουν τα εξής αποτελέσματα:

- **Καθιστούν αναγκαία την επαναξιολόγηση των ισχυόντων κανόνων του 2009** που πρέπει να ανταποκριθούν σε νέες προκλήσεις, τόσο τεχνολογικές σε επίπεδο δικτύων αλλά και εφαρμογών, των οποίων η σημασία είναι πιθανό να αυξηθεί μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, και,
- Συνεπώς, **πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αναθεώρηση του κανονιστικού πλαισίου** για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες.
- **Συνδέονται τόσο με την προστασία του απορρήτου όσο και την προστασία προσωπικών δεδομένων** (πχ θέση χρήστη, προτίμηση σε δικτυακούς τόπους) λόγω της φύσεως των εξελίξεων.

Συνέχεια →→→→

Συνέχεια →→→→

➤ Η αναθεώρηση αυτή εξετάζεται κατ'ανάγκη υπό το πρίσμα της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά (DSM) της Ευρώπης, όπως εκτίθεται στην «**Ανακοίνωση της Επιτροπής** προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρώπης», Βρυξέλλες, 6.5.2015, COM(2015) 192.

➤ Κατά την Επιτροπή:

«Μια ψηφιακή ενιαία αγορά θα έδινε τη δυνατότητα στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις να επωφεληθούν πλήρως από τις ευκαιρίες που προσφέρει το Διαδίκτυο και οι ψηφιακές τεχνολογίες.»

Βασική αρχή 8: ασφάλεια και προστασία της ιδιωτικής ζωής

Τέλος, είναι, αναγκαίο να γίνουν **ορισμένες παρατηρήσεις:**

Η Πρόταση της Επιτροπής:

- συνάδει με τις υφιστάμενες υποχρεώσεις βάσει του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένης της **Γενικής Συμφωνίας για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών (General Agreement on Trade in Services - GATS)**, του παραρτήματος της GATS περί τηλεπικοινωνιών και του εγγράφου αναφοράς της GATS.
- βασίζεται στο άρθρο 114 της ΣΛΕΕ, διότι αποσκοπεί στη δημιουργία της εσωτερικής αγοράς ΗΕ και στην εξασφάλιση της λειτουργίας της.
- είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 5 της ΣΕΕ.
- συνίσταται στην οριζόντια αναδιατύπωση των τεσσάρων υφιστάμενων οδηγιών του 2002 για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (**Telecom package 2002**), όπως τροποποιήθηκαν το 2009.

Επισημαίνεται ότι **οι τέσσερις οδηγίες του 2002, που τροποποιήθηκαν το 2009, είναι οι εξής:**

- **2002/19/ΕΚ (οδηγία για την πρόσβαση)**
- **2002/20/ΕΚ (οδηγία για την αδειοδότηση),**
- **2002/21/ΕΚ (οδηγία- πλαίσιο) και**
- **2002/22/ΕΚ (οδηγία για την καθολική υπηρεσία),** όπως ισχύει μετά τον Κανονισμό (ΕΕ) 2015/2120 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2015 **για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με την πρόσβαση στο ανοικτό διαδίκτυο και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/22/ΕΚ για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 531/2012 για την περιαγωγή σε δημόσια δίκτυα κινητών επικοινωνιών εντός της Ένωσης .**

Η πρόταση της Επιτροπής προβλέπει (άρθρο 116):

1. την **κατάργησή** των 4 οδηγιών του 2009 και
2. Την **ενσωμάτωσή** τους σε ενιαία οδηγία (το προτεινόμενο Σχέδιο Κώδικα).

Η Επιτροπή ενήργησε στο πλαίσιο σεβασμού της αρχής της επικουρικότητας, λαμβάνοντας υπόψη της:

- ✓ τον **νέο στόχο** της πανταχού παρούσας συνδεσιμότητας χωρίς περιορισμούς ούτε τεχνικούς (**mobile IP**) ούτε οικονομικούς (**roaming like at home**),
- ✓ την **εναρμόνιση των αρμοδιοτήτων των εθνικών ρυθμιστικών αρχών (ΕΡΑ)**,
- ✓ την **αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων αρμοδιοτήτων**.
- ✓ την **εναρμόνιση:**
 - ❖ των ζητημάτων που σχετίζονται με το ραδιοφάσμα (για να αντιμετωπιστεί η αυξημένη ζήτηση σε ΗΕ δεδομένων) και
 - ❖ των αναθεωρημένων κανόνων για τις υπηρεσίες ΗΕ.

Σχετικά με την κατανομή αρμοδιοτήτων δύο ζητήματα μπορεί να ανακύψουν:

1. Υπάρχουν **αλληλοεπικαλύψεις** αρμοδιοτήτων **ή δεν υπάρχει σαφής οριοθέτηση** αυτών.

Αυτό πρακτικά μπορεί να έχει ως συνέπεια συγκεκριμένες αρμοδιότητες να μην ασκούνται από καμία αρχή. Πχ.: έλεγχος ακεραιότητας-ασφάλειας δικτύων μεταξύ ΕΕΤΤ και ΑΔΑΕ.

2. Επίσης, θεωρητικά, **μπορεί να υπάρχουν αρμοδιότητες που τελικά να μην ανατεθούν** από τον Νομοθέτη **σε καμιά ΑΑ/ΑΔΑ/ΕΡΑ**. Κατ'αυτόν τον τρόπο η αρμοδιότητα μπορεί να **ανατεθεί** σε κάποιο υπουργείο.

Στο μέτρο που το εν λόγω ζήτημα αφορά τις **αρμοδιότητες των εθνικών ρυθμιστικών αρχών (ΕΡΑ)**, μας ενδιαφέρει στο πλαίσιο της παρούσας εισήγησης.

Σε κάθε περίπτωση όμως **η εναρμόνιση** των καθηκόντων των ΕΡΑ:

- **δεν θα πρέπει να οδηγήσει σε μείωση της πολιτικής ανεξαρτησίας τους, αλλά**
- **αντιθέτως σε επέκταση της προστασίας έναντι της καθοδήγησης σε εντελώς νέους τομείς αρμοδιότητας.**

ΜΕΡΟΣ Β΄

Το σχέδιο του Ευρωπαϊκού Κώδικα και ο φορέας ασκήσεως των αρμοδιοτήτων που προβλέπει

Α - Γενικές παρατηρήσεις

Ο Ευρωπαϊκός Κώδικας θα θεσπιστεί με Οδηγία του Ευρωπαϊκού και Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

Αυτό σημαίνει ότι κάθε Κ-Μ θα πρέπει να διασφαλίσει ότι, εντός της προθεσμίας που θα τάσσει η οδηγία, θα επιτύχει τη μεταφορά των διατάξεών της στην εθνική έννομη τάξη ορίζοντας με σαφήνεια τις Αρχές που θα ασκούν τις αρμοδιότητες που προβλέπει.

Γενικότερα, ανάλογα με τη συνταγματική τους έννομη τάξη, προς συμμόρφωση με την Οδηγία, κάθε Κ-Μ μπορεί:

- **να συστήσει ενιαία Κανονιστική Αρχή με χωριστή νομική προσωπικότητα ή ΑΑ ενταγμένη στο ΝΠ του Κράτους,**
- **να αναθέσει τις αρμοδιότητες σχετικές με την ασφάλεια των δικτύων σε περισσότερες Εθνικές Αρχές: πχ διαχωρίζοντας**
 - ✓ τη διαθεσιμότητα
 - ✓ από την ακεραιότητα των δικτύων και
 - ✓ το απόρρητο των δεδομένων που αφορούν τις επικοινωνίες.
- **να αναθέσει τις σχετικές αρμοδιότητες σε μονοπρόσωπο ή συλλογικό όργανο.**

Περαιτέρω, **λόγω της αρχής της θεσμικής αυτονομίας** των Κρατών Μελών (Κ-Μ), **τον ευρωπαϊό νομοθέτη:**

- **δεν ενδιαφέρει ποιο εθνικό κρατικό όργανο θα συστήσει μια (ή περισσότερες) ΑΔΑ της οποίας τη δημιουργία/σύσταση επιτάσσει,**
- **αλλά αν το όργανο που θα συσταθεί πληροί τα κριτήρια που χαρακτηρίζουν την ανεξαρτησία του:**

Μπορούμε να διακρίνουμε, **τέσσερις διακρίσεις/μορφές της ανεξαρτησίας:**

- 1) Την **θεσμική** ανεξαρτησία της ΑΔΑ,
- 2) Την **προσωπική** ανεξαρτησία των μελών της,
- 3) Τη **λειτουργική** ανεξαρτησία **αυτών των μελών και**
- 3) Την **οργανωτική** ανεξαρτησία της ΑΔΑ (διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια).

Αρμόδιο εθνικό όργανο προς σύσταση θεσμού, φορέα των αρμοδιοτήτων που θεσπίζει η οδηγία, μπορεί να είναι κατά την συνταγματική τάξη κάθε Κ-Μ πχ:

- 1) Ο συνταγματικός νομοθέτης, όπως στην περίπτωση της ΑΔΑΕ
- 2) Ο κοινός νομοθέτης, το Κοινοβούλιο των Κρατών μελών, όπως στην περίπτωση της ΕΕΤΤ.

Στην Ελλάδα:

- αρμόδια Ρυθμιστική Αρχή του τομέα των ΗΕ είναι η ΕΕΤΤ, αλλά, κατά συνταγματική επιταγή,
- σε θέματα απορρήτου είναι αποκλειστικά αρμόδια η ΑΔΑΕ, και
- σε θέματα προσωπικών δεδομένων η ΑΠΔΠΧ.

Την ‘πολυαρχία’ αυτή δεν θίγει η Πρόταση της Επιτροπής.

B – Η ισχύουσα νομοθεσία σε θέματα ασφαλείας δικτύων ΗΕ

Χαρακτηριστικό παράδειγμα επιτρεπτής κατανομής αρμοδιοτήτων, κατά το εθνικό δίκαιο, μεταξύ *περισσότερων* ΑΑ και μιας ΑΔΑ/ΕΡΑ:

➤ της ΑΔΑΕ και

➤ Της ΕΡΑ/ΕΕΤΤ

αποτελεί η ρύθμιση του ζητήματος της «*ασφάλειας των δικτύων*», την οποία απαιτεί η νομοθεσία της ΕΕ.

Τα ζητήματα «*ασφάλειας και ακεραιότητας δικτύων και υπηρεσιών*» ρυθμίζει στο **άρθρο 37, ο ν.4070/2012**, κατανέμοντας τις σχετικές αρμοδιότητες μεταξύ της ΑΔΑΕ και της ΕΕΤΤ. Παρέχεται δε εξουσιοδότηση στην ΑΔΑΕ προς ρύθμιση των θεμάτων ασφαλείας και ακεραιότητας δικτύων και υπηρεσιών.

Η ΑΔΑΕ με την απόφαση της αριθ.205/2013, που τροποποιήθηκε το 2017, εξέδωσε Κανονισμό για την Ασφάλεια και την Ακεραιότητα Δικτύων και Υπηρεσιών ΗΕ.

Συγκεκριμένα, κατά το **άρθρο 37, παρ. 2**, του ν.4070/2012:

«2. Οι επιχειρήσεις που παρέχουν δημόσια δίκτυα επικοινωνιών λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της ακεραιότητας των δικτύων τους έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συνέχεια της παροχής των υπηρεσιών που διανέμονται μέσω των δικτύων αυτών.»

Περαιτέρω, στον Κανονισμό της ΑΔΑΕ:

1) Η **ακεραιότητα δικτύων** ορίζεται ως:

«η κατάσταση κατά την οποία διατηρεί τη λειτουργικότητα για την οποία έχει σχεδιασθεί.»

2) Το **Περιστατικό ασφαλείας** ορίζεται ως:

«Ένα γεγονός το οποίο επηρεάζει την ακεραιότητα του δημοσίου δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή τη συνέχεια παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών που διατίθενται στο κοινό.»

Συνεπώς, στην έννοια του 'περιστατικού ασφαλείας' προστίθεται μια **χρονική διάσταση** σχετική με την **ασυνέχεια στην προσφορά** των υπηρεσιών.

Γ - Η πρόταση της Επιτροπής και το ζήτημα της ασφάλειας των δικτύων ΗΕ

Στο άρθρο 2 του σχεδίου του Κώδικα, στην περίπτωση 22, που τροποποιεί την οδηγία 2009/140/ΕΚ άρθρο 3 σημείο 1, περιέχεται νέα ρύθμιση στην οποία:

- δίδεται ο ορισμός της **ασφάλειας** δικτύων και υπηρεσιών, και
- αναλύονται τα **στοιχεία που τη συνθέτουν**.

Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι:

«22) «**ασφάλεια**» δικτύων και υπηρεσιών [*'security' of networks and services*], [είναι] η **ικανότητα** [ability] δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών **να ανθίστανται**, σε δεδομένο βαθμό αξιοπιστίας, σε ενέργειες που πλήττουν:

- τη **διαθεσιμότητα** [*availability*],
- την **αυθεντικότητα** [*authenticity*],
- την **ακεραιότητα** [*integrity*] ή
- το **απόρρητο** [*confidentiality*] των δεδομένων που:
 - ✓ αποθηκεύονται,
 - ✓ μεταδίδονται ή
 - ✓ υποβάλλονται σε επεξεργασία [*of stored or transmitted or processed data*]
 - ✓ ή των συναφών υπηρεσιών που προσφέρονται ή είναι προσβάσιμες μέσω των εν λόγω δικτύων ή υπηρεσιών.»

Αν εξετάσουμε χωριστά τα ενλόγω στοιχεία του ορισμού της «**ασφάλειας δικτύων και υπηρεσιών**» της Πρότασης της Επιτροπής, θα διαπιστώσουμε ότι **ο εθνικός νομοθέτης οφείλει να αποσαφηνίσει ποια αρμοδιότητα ανήκει σε ποια Αρχή** :

Λχ. η **διαθεσιμότητα** είναι κάτι που αφορά την ΕΕΤΤ στο μέτρο που την ελέγχει. Πχ. Η «**Διαθεσιμότητα δικτύου-ραδιοκάλυψη**», εντός **ορισμένου χρονικού διαστήματος**, ενός δικτύου παροχής κινητών υπηρεσιών, που δηλώνει τη γεωγραφική κάλυψη για την παροχή οποιασδήποτε υπηρεσίας μέσω του ενλόγω δικτύου, είναι μετρώμενος από την ΕΕΤΤ δείκτης ποιότητας των δικτύων κινητών επικοινωνιών.

Αντίστοιχα ζητήματα μπορεί να τεθούν και με την ανάγκη αποσαφήνισης των λοιπών όρων που συνθέτουν την ασφάλεια.

Πχ Η **αυθεντικότητα** θα πρέπει να τύχει ειδικής μέριμνας από το νομοθέτη, αποσαφηνίζοντας αν το πεδίο εφαρμογής της ενλόγω εννοίας συμπίπτει ή όχι, εν όλω ή εν μέρει, με την έννοια της αξιοπιστίας του δικτύου.

Σχετικά με την **ακεραιότητα**: όπως τονίσθηκε, υφίστανται κανονιστικά κείμενα τα οποία αναφέρονται στην ακεραιότητα δικτύων σε συνδυασμό με τη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών που εκδόθηκαν από την ΑΔΑΕ και την ΕΕΤΤ με διαφορετικά νομοθετικά ερείσματα.

Περισσότερο σαφή είναι τα πράγματα σχετικά με την αρμοδιότητα που αφορά «**το απόρρητο των δεδομένων** που:

- ✓ **αποθηκεύονται,**
- ✓ **μεταδίδονται ή**
- ✓ **υποβάλλονται σε επεξεργασία** ή των συναφών υπηρεσιών που προσφέρονται ή είναι προσβάσιμες μέσω των εν λόγω δικτύων ή υπηρεσιών.»

Τα ζητήματα αυτά εμπίπτουν κατά τον ν.3471/2006 στην αρμοδιότητα της ΑΔΑΕ.

Εν πάση περιπτώσει, θα πρέπει να επανεξετασθούν στο πλαίσιο του νέου προς εξέταση σχεδίου Κανονισμού για το *e-privacy*.

Επισημαίνεται ότι η λήψη μέτρων για την ασφάλεια και ιδίως η διασφάλιση του απορρήτου σαφώς αποτελούν όρο:

- της Γενικής αδείας κάθε παρόχου ή
- Της πράξης εκχώρησης δικαιωμάτων χρήσης σπανίων πόρων (φάσματος ραδιοσυχνοτήτων και αριθμών).

Εν πάση περιπτώσει, επισημαίνεται ότι η **Πρόταση της Επιτροπής περιέχει μια λυδία λίθο: Πρόκειται για την ανάγκη προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων**, που διασφαλίζει ο **Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ**, οποίος **έχει «το ίδιο νομικό κύρος» με τις Συνθήκες** (άρθρο 6 ΣΕΕ).

Κατά το Σχέδιο του Κώδικα (άρθρο 93 με τίτλο: **«Διασφάλιση Θεμελιωδών δικαιωμάτων»**):

«1. Τα εθνικά μέτρα για την πρόσβαση των τελικών χρηστών σε υπηρεσίες και εφαρμογές ή τη χρήση τέτοιων υπηρεσιών και εφαρμογών από τους τελικούς χρήστες μέσω δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών σέβονται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις βασικές ελευθερίες, όπως διασφαλίζονται από τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ένωσης και τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου.

Συνέχεια →→→

Κατά δε την παράγραφο 2 του άρθρου 93:

Τα μέτρα αυτά, όσον αφορά την πρόσβαση των τελικών χρηστών ή τη χρήση τέτοιων υπηρεσιών και εφαρμογών από τους τελικούς χρήστες μέσω δικτύων ΗΕ τα οποία ενδέχεται να περιορίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα ή ελευθερίες, είναι δυνατό να επιβάλλονται μόνον εφόσον:

- **προβλέπονται από τον νόμο και με σεβασμό στην ουσία των εν λόγω δικαιωμάτων ή ελευθεριών,**
- **είναι «κατάλληλα, αναλογικά και απαραίτητα», και**
- **ανταποκρίνονται πραγματικά:**
 - ✓ **σε στόχους γενικού ενδιαφέροντος αναγνωρισμένους από την Ένωση ή**

Συνέχεια →→→

Συνέχεια →→→

- ✓ **Ή ανταποκρίνονται στην ανάγκη να προστατευτούν τα δικαιώματα και οι ελευθερίες άλλων σύμφωνα με το άρθρο 52 παρ. 1 του Χάρτη και τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου, περιλαμβανομένης της αποτελεσματικής νομικής προστασίας και των διαδικαστικών εγγυήσεων.**
- **Συνακολούθως, τα εν λόγω μέτρα μπορούν να ληφθούν μόνον εφόσον, μεταξύ άλλων, υπάρχει σεβασμός του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή.**
- **Εξασφαλίζεται δίκαιη και αμερόληπτη προκαταρκτική διαδικασία, περιλαμβανομένου και του δικαιώματος ακροάσεως του ενδιαφερομένου ή των ενδιαφερομένων, εφόσον συντρέχουν οι απαιτούμενες προϋποθέσεις και διαδικασίες σε αποδεδειγμένως επείγουσες περιπτώσεις σύμφωνα με τον Χάρτη.**
- **Εξασφαλίζεται το δικαίωμα αποτελεσματικού και έγκαιρου ελέγχου της νομιμότητας.**

Συμπεράσματα

1. Ο ορισμός της «**ασφάλειας**» καθιστά αναγκαία την περαιτέρω αποσαφήνιση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των συναρμοδίων αρχών ΑΔΑΕ και ΕΕΤΤ.
2. Ο νομοθέτης δεν κωλύεται να αναθέσει τις αρμοδιότητες αυτές σε περισσότερες αρχές αρκεί να διασφαλίζεται το χρήσιμο αποτέλεσμα των διατάξεων της οδηγίας.
3. Η αποσαφήνιση της ισχύουσας κατάστασης πρέπει να ξεκινήσει και από τους χρησιμοποιούμενους όρους: **Πχ πρέπει να προβληματίσει αν συνιστά στοιχείο καλής νομοθέτησης η ΑΔΑΕ να εκδίδει κανονισμούς και η ΕΕΤΤ δεσμευτικές υποδείξεις στο πλαίσιο εφαρμογής των κανονιστικών πράξεων που εκδίδει η ΑΔΑΕ, όπως προβλέπει το άρθρο 37 του ν.4070/2012.**

B. Κονδύλης: Η προστασία του απορρήτου και η πρόταση για τη θέσπιση Ευρωπαϊκού Κώδικα ΗΕ

Ευχαριστώ για την προσοχή σας